

Sygeafsnit, Best practice, Udkast 2	Ansvarlig	PRA
	Oprettet	17-04-2018
Projekt: 4086, Vejen til 6. laktation, AP 1	Side	1 af 3

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Best Practice for indretning og brug af sygeafsnit UDKAST 3

Baggrund

For at øge chancen for at en syg ko bliver rask er det nødvendigt at koen opdages og behandles tidligt i sygdomsforløbet og at der er en optimal indretning af sygeafsnittet, der gør behandling og pleje af koen nem og sikker. Nedenfor er det foreløbige bud på anbefalinger for indretning og brug af sygeafsnit, der har til formål at øge chancen for at en syg ko bliver rask og vender tilbage til en værdiskabende produktion.

Placering af sygeafsnit i forhold til andre staldafsnit og specialhold

- 1) Enkle løsninger, der udnytter eksisterende muligheder
- 2) Centralt i besætningsområdet
- 3) Tæt på nykælverhold/opstartshold – mulighed for separation af sårbare nykælvere
- 4) Diagnoseboks/forseparation, hvor "symptomkøer/mistankekøer" undersøges
- 5) Køer med smitsomme lidelser skal holdes adskilt fra nykælverhold/aflastningshold og raske
- 6) Fleksibel indretning så de dele af sygeafsnittet, der ikke huser køer med smitsomme lidelser, kan udnyttes fuldtud til både nykælvere og aflastningskøer
- 7) Tæt på malkecenter – selvstændigt malkecenter kan være relevant i meget store besætninger
- 8) Klovsbeskæringsboks skal kunne anvendes til rutine beskæring og til behandling af køer i aflastningsboks/sygeboks
- 9) God ko-logistik. Smart-gate og separationsboks/afsnit ved returgang fra malkestald/AMS.
- 10) Drivgange udformes så de minimerer håndteringsstress
- 11) Let adgang til afhentningsplads fra offentlig vej

Indretning af sygeafsnit

- 1) Opdeles i enkeltbokse med faste vægge og fællesbokse med gitterlåger
- 2) Generelt
  - a. Vaskbare overflader, minimer antal kroge, samlinger, hjørner mm, der er vanskelige at rengøre
  - b. Foderbord i forrest
  - c. Praktisk til- og afgangforhold for køer bagerst i boksene
  - d. Fald på gulv mod afløb bagerst
  - e. Tørt og blødt leje: Sandbund med tør dybstrøelse (over 3 md.) eller halmlag. Kalk strøs ud på sandlaget ved udmugning hvorefter der strøs. Evt. kun sand om sommeren ved mange m²/ko.

- f. Nem tilgang til overvågning
- g. Mulighed for kraftig belysning over 200 lux
- h. Nem håndtering og fiksering af syge køer. Altid sikkerhedsfanggitter og "sandwichgitterlåger", så en person kan lede koen op i fanggitter.
- i. Mandehul med støvlevask
- j. Skridsikre gangarealer til/fra ko-holdene samt rundt i sygeafsnittet
- k. Gummibelægning på køernes gangarealer
- l. Fodring, vanding og malkning skal være let
- m. Isoleret tag minimere varmestress
- n. Udstyr i nær tilknytning til sygeafsnit
  - i. Mobilt malkeanlæg – vakuumudtag i enkeltboksene (langliggerere)
  - ii. Behandlingsfacilitet/klovboks, hvor både for- og bagben kan løftes
  - iii. Evt. separat tvangsboks til andre behandlinger/operationer
  - iv. Kraftig lyskilde, el-udtag og vandhane med slangetilkobling til vask af klove. Skabe til
  - v. vt. medicin, utensilier og udstyr
  - vi. Sele til at løfte langliggerere
  - vii. Båre til at transportere langliggerere

3) Enkeltbokse

- a. Antal bedømmes på baggrund af forekomst og varighed af smitsomme sygdomme plus forekomst og varighed af sygdomme, hvor den syge ko har behov for isolation fra andre køer
- b. Areal på mindst 10 m² for små racer og 12 m² for store racer
- c. Faste skillevægge, min. 150 cm høje

4) Fællesbokse

- a. Antal bedømmes på baggrund af forekomst og varighed af ikke-smitsomme sygdomme plus forekomst og varighed af sygdomme, hvor den syge ko har behov social kontakt med andre køer. Flexibel indretning, så pladserne også kan bruges til opstartskøer og svage køer, der ikke nødvendigvis er syge, men hvor mere skånsom opstaldning og mindre konkurrence fra andre køer vil gavne.
- b. Areal pr. ko på mindst 6,8 m² for små racer og 8,0 m² for store racer
- c. Gitterlåger som adskillelse

Management

- 1) Køer med begyndende tegn på sygdom skal opdages og behandles så tidligt som muligt.
- 2) Sygdomsforløb
  - a. Overvågning for sygdomstegn hos goldkøer, nykælvere og lakterende køer – hvem, hvor, hvordan og hvornår
  - b. Undersøgelse af sygdomsmistænkte og beslutning om behandling og opstaldning – hvem, hvor, hvordan, hvornår (besætningsspecifik beslutningstræ)
  - c. Liste over hvilke sygdomme, herunder sværhedsgraden, der skal i enkeltsygebokse, fællesbokse eller kan gå tilbage til produktionsholdet inklusiv behandlingsprotokoller (besætningsdiagnoser og andre lidelser, fx klovlidelser)
  - d. Daglig vurdering af behandlingseffekt og dyrevelfærd og beslutning om det videre forløb – hvem, hvor, hvordan og hvornår. Ved liggende ko beslutes indenfor et døgn om fortsat behandling er nytteløs

	Enkeltboks	Aflastningsboks	Mælk
Drug	Medicinsk behandling, smitsom lidelse, isolationsbehov	Medicinsk behandling ikke-smitsom lidelse, ikke isolationsbehov	Kasseres
Aflastning	Ikke medicinsk behandling, isolationsbehov	Ikke medicinsk behandling, ikke isolationsbehov	Kan leveres
Leje:	Dybstrøelse, tørt.	Dybstrøelse/sengebåse, tørt	
Malkning	Mulighed for spandemalkning. Vaske- og desinfektionsprocedure mellem malkninger	Malkestald: Mindre besætninger anvendes alm. malkestald og malkes sidst. Større besætninger: separat malkestald.	
Bem.		Ikke køer i brunst	

3) Malkning

- a. Ikke-medicinsk behandlede: Malkes i malkestald efter raske malkehold men før de(t) medicinske hold.
- b. Medicinsk behandlede: Malkes sidst. I meget store besætninger kan separat malkeafsnit etableres
- c. I AMS besætninger gives separat malketid og der foretages rengøring af AMS efter malkning af syge og aflastningskøer, før der gives malketilladelse til raske køer

4) Smittebeskyttelse

- a. Køer med smitsomme lidelser må ikke komme i fysisk kontakt med andre køer
- b. Foder og drikkevand holdes til stadighed rent. Drikkevand bør i vinterperioden være kuldslået
- c. De mest smitsomme køer håndteres sidst. Vask og desinfektion af hænder samt tøj- og støvleskift, som minimum efter håndtering af smitsomme køer
- d. Underlag og gangarealer holdes til stadighed tørre for at sikre god hygiejne
- e. Chauffør, der afhenter køer må ikke have adgang til sygeafsnittet